

NTFs informasjonsmøte 2013:

Mye viktig på dagsorden da «makta» møtte medlemmene

Landsmøtets informasjonsmøte hovedstyrets arena for å orientere medlemmene ansikt til ansikt om aktuelle tema. Der har også medlemmene mulighet til å stille foreningens tillitsvalgte konkrete spørsmål – og sågar til veggs. Selv om akkurat det ikke skjedde denne gangen, virket de rundt 200 møtedeltakerne å være fornøyd med de velforberedte innleggene som ble presentert.

Tannlegene i helsepolitikken

Kommunikasjon, omdømme og Den store historien

– Kommunikasjon har stått i sentrum for NTFs arbeid de siste to årene. Målrettet innsats overfor media, byråkratiet og politiske miljøer har vært viktige elementer. Dessuten etableringen av vår egen «store historie». Har det gitt noen synlige resultater, undret NTFs president Camilla Hansen Steinum som var førstemann ut.

– Både den strategiske planen, arbeidsprogrammet og omdømmeundersøkelsen viser at medlemmene vil at NTF skal ha stor oppmerksomhet på dette arbeidet, sa Steinum. Målsettingen for kommunikasjonsvirksomheten er dels økt tilfredshet blant medlemmene, dels at NTF skal ta en tydeligere rolle i samfunnsdebatten og dels at vi

skal få økt gjennomslag for prioriterte saker.

Som et redskap i dette arbeidet har NTF konkretisert sin egen «store historie» hvor budskapet er at:

– Den norske tannhelsetjenesten er en suksess.

– Tannlegene vektlegger høy kvalitet og etterutdanning innenfor faget sitt.

– Tannlegene er opptatt av etikk og har godt omdømme i befolkningen.

– NTF prioriterer målrettede tiltak for «svake» grupper og mer støtte til «dem som trenger det mest» fremfor

Generelle ordninger.

– Tannlegene er viktige samarbeidspartnere for den øvrige helsetjenesten i arbeidet for bedre folkehelse.

Presidenten mente at omtalen av tannhelse i Solberg-regjeringens tiltredelseserklæring er en erkjennelse av at vi har en samlet tannhelsetjeneste som fungerer godt.

– Dette harmonerer bra med de innspillene NTF ga til de politiske partiene før valget. Nå skal vi fortsette å bidra med konstruktive og faglig begrunnede innspill for å få mest mulig tannhelse for pengene, fastslo Steinum.

Tannlegenes plass i en samlet helsetjeneste

Den raske økningen av ikke-smittsomme sykdommer representerer noen av de største helse- og utviklingsutfordringene i det 21. århundre. Disse sykdommene – først og fremst hjerte- og

NTFs president Camilla Hansen Steinum snakket om tannlegene i helsepolitikken. Foto: Kristin Aksnes.

Om tannhelse i Sundvoldplattformen:

Barn og unge får tilbud om behandling i den offentlige tannhelsetjenesten. Det samme gjelder beboere i heldøgns pleie- og omsorgstilbud. Regjeringen vil videreføre dette, men vil også vurdere å utvide tilbudet til andre pasientgrupper som opplever store tannhelseproblemer.

Regjeringen vil

innføre bedre skjermingsordninger innen tannhelse for personer med lave inntekter og høye behandlingstgifter.

karsykdommer, kreft, kroniske lunge- sykdommer og diabetes – representerer 60 prosent av dødeligheten i verden. Harry-Sam Selikowitz, nestleder i FDI's vitenskapskomité og rådgiver for NTF, påpekte at vi står overfor en global krise. I de fleste land, også i Norge, er menn, kvinner i alle aldre og til og med barn i risikogrupperne.

Ifølge WHO er tannsykdommer også ikke-smittsomme sykdommer, og de deler risikofaktorer med de øvrige sykdommene. De viktigste risikofaktorene er bruk av tobakk, usunt kosthold, for lite fysisk aktivitet og skadelig bruk av alkohol.

– Ved å kontrollere et lite antall risikofaktorer kan vi forebygge flere syk-

dommer, inkludert tannsykdommer, fastslo Selikowitz.

– Dermed kan vi bedre den generelle helsen til mindre kostnader enn ved sykdomsspesifikke metoder.

Også internasjonalt er man opptatt av hvordan tannlegerollen kan utvikles slik at fremtidens tannleger blir enda viktigere bidragsyttere i folkehelsearbeidet. Tannleger har et ansvar, en mulighet og en utfordring til både å diagnostisere, forebygge og kontrollere ikke-smittsomme sykdommer. Nye diagnosemetoder som kan benyttes i tannlegepraksis er under utvikling.

– På grunn av stor tannlegetetthet, høy frekvens av tannlegebesøk, god utdanning og samhandlingsreformen har tannleger i Norge gode forutsetninger for å bidra til å begrense problemene som de ikke-smittsomme sykdommene representerer. Tannlegene er en ubenyttet ressurs, og det må etableres tettere samarbeide med den øvrige helsetjenesten, konkluderte Selikowitz.

Den norske tannhelsemodellen: Hvorfor er den god?

– Vår historie er for en stor del en forbyggende og offentlig historie, ført frem av engasjerte tannleger, offentlige som private, hevdet leder av NTFs sentrale forhandlingsutvalg Jan Theien.

– Den offentlige tannhelsetjenesten er godt utbygd og kan vise til gode resultater både på kvalitet, kvantitet, økonomi og tilgjengelighet. Ny forskning bekrefter at det er høy kvalitet på offentlige tannleger, og at man får en trygg og lik behandling uansett hvor i landet man bor. Norske tannleger har stor tillit i befolkningen, og det må vi ta vare på.

Ledelse og fagansvar hører sammen og bør innehas av en og samme person. Tannleger bør derfor ledes av tannleger, hevdet Theien. Men det ligger en stor utfordring i å stimulere til at flere tannleger vil bli ledere i den offentlige tann-

helsetjenesten, og samtidig sørge for at de får en lederutdanning som sikrer formel lederkompetanse. NTF mangler en slik utdanning i dag, men dette vil bli prioritert fremover. Behovet for ledere med fagkompetanse vil være like stort i privat som i offentlig sektor.

– Hvor mange tannleger trenger vi, hva slags tjenester skal vi tilby, hvordan skal den geografiske spredningen være og hvordan skal økonomien fordeles, spurte Theien.

– Og hvem er det egentlig som «trenger det mest»? Vi har i lengre tid savnet en større og helhetlig tannhelsereform. I mellomtiden blir vi avspist med småpenger til tannhelse, avsluttet Theien.

Leder av NTFs sentrale næringsutvalg Gunnar Amundsen hevdet at all suksess er tuftet på kontinuitet. Fordeelingen av oppgaver mellom lovpålagte tjenester i offentlig regi og behandling av betalende pasienter i privat regi er etablert over tid. Gjensidig forståelse for hverandres oppgaver og organisering har gitt et stabilt og forutsigbart system. Endringer har funnet sted innenfor de etablerte rammer, og helhetstanken har vært retningsgivende. Vi har etablert en merkevare, som bekreftes ved at 85 prosent av den norske befolkning er fornøyd med tjenesten.

– Den norske tannhelsemodellen må fortsatt være dynamisk, og nye endringer må til for å videreføre modellens kvalitet, fastslo Amundsen. Bedre stønadsordninger for pasientene medfører at tannlegene blir utsatt for kraftigere søkelys fra myndighetene. God kunnskap om regelverket og

praktiseringen av dette er en forutsetning for at vi fortsatt skal ivareta vår merkevare. Samtidig kan økt konkurranse som følge av et økende antall nyutdannete tannleger i markedet medføre at vår høye etiske standard blir utfordret.

Regler om stønad til tannbehandling

– Det er tannlegen som skal vurdere om en pasient har krav på støtte, og det er tannlegen som har ansvaret. Vi skal sørge for at behandlingen er nødvendig og forsvarlig, dokumentere at vilkårene for refusjon er oppfylt og at krav i forskrift og rundskriv er ivaretatt. Samtidig må vi være edruelig og passe på at pasientene ikke får mer i økonomisk støtte enn det de har krav på. Overforbruk og underforbruk av trygdemidler er like galt, sa NTFs president Camilla Hansen Steinum i sitt andre innlegg for dagen.

– Som akademikere forventes det at vi setter oss skikkelig inn i det som presenteres i «Det gule heftet», påpekte Steinum. Regelverket inneholder formalkrav som er ufravikelige, for eksem-

Noncommunicable Diseases				
4 Modifiable Shared Risk Factors				
5 Diseases				
	Tobacco Use	Unhealthy diet	Physical Inactivity	Harmful Use of Alcohol
Cardio-vascular				
Diabetes				
Cancer				
Chronic Respiratory				
Oral Diseases				

Felles risikofaktorer.

pel at det skal foreligge legeerklæring i enkelte tilfeller. Dessuten en del tydelige og entydige faglige krav, som et års observasjon ved hyposalivasjon (uten spyttprøve) og kompositt som førstevalg ved attrisjon. Og videre enkelte krav som betinger faglig vurdering og skjønn, eksempelvis årsakssammenheng.

Helfo fokuserer på dokumentasjon, også av hvilke vurderinger som er gjort, men overprøver i utgangspunktet ikke tannlegens faglige vurderinger. NTFs fokus er på påvirkning for å få forbedringer samt på opplæring og kurs.

– Målet er en tannlegestand med god kunnskap om regelverket, slik at pasientene får den støtten de har krav på. Hverken mer eller mindre, konkluderte presidenten.

eHelse

– Endelig begynner tannlegene å dra nytte av IT-satsingen, sa NTFs visepresident Jørn André Jørgensen. Nå kommer muligheten til å sende pasientopplysninger direkte fra journal til journal mellom tannleger. Flere leverandører leverer også stadig flere løsninger, og de blir stadig bedre.

Et stort flertall av tannlegene er i dag på nett. Det finnes ingen eksakte tall, men de beste anslagene tyder på at 75 prosent av tannlegene vil kunne ta de nye løsningene i bruk. Det åpner for at tannlegene som helhet kan jobbe mer effektivt ved å utnytte nye løsninger.

– eHelse har betydelig oppmerksomhet i helsesektoren generelt. Målsetningen er at økt bruk av bedre IT-løsninger og mer standardisert registrering og kommunikasjon skal øke både effektivitet og kvalitet. I for stor grad overses dessverre tannhelsesektoren, eller vi må tilpasse oss løsninger som ikke egentlig er laget for oss, fortalte visepresidenten.

For virkelig å utnytte mulighetene som IT gir, må data som legges inn, være strukturert og standardisert slik at de kan brukes flere ganger. Til det trengs omforente kodeverk og gode verktøy som gjør at klinikerne kan jobbe videre uten store tilpasninger, og at kvalitetssikring og rapportering kan gjøres på grunnlag av dette. Det er ini-

tiativer både nasjonalt og internasjonalt for å etablere slike kodeverk, avsluttet Jørgensen

Stikkskadedirektivet

Visepresidenten orienterte deretter om at EUs stikkskadedirektiv nå er innført i norsk lovgivning. Hensikten er å bidra til en sikrere hverdag for helsepersonell ved at uhell forebygges. Det råder imidlertid stor usikkerhet om dette faktisk er en forbedring for tannhelse-sektoren. Det tydeligste pålegget er at det nå er forbudt å sette hetten tilbake på kanylen – såkalt «recapping».

NTF mener at alle medlemmer skal følge det nye lovverket så snart det er riktig å gjøre det. Det innebærer at tannlegene skal starte prosessen med å tilpasse seg de nye reglene, men ikke overse at slike endringer kan tas i et fornuftig tempo hvor man ikke reduserer personellens sikkerhet, slutter å benytte gode verktøy eller innfører unødvendig dyre løsninger.

Etterutdanning på nett – rett og slett

Utviklingen fram til dagens etterutdanningssystem i NTF har gått gjennom mange faser og tatt tid. I årenes løp er det utarbeidet en rekke rapporter, og NTF har hele tiden utviklet tilbudet i takt med medlemmenes ønsker og de anbefalinger som er gitt. I et historisk perspektiv kan man derfor slå fast at temaet har vært grundig behandlet og at vedtaket fra 2011 om obligatorisk etterutdanning er vel fundert.

26 prosent av medlemmene står i dag oppført uten noen registrerte timer. Dette er i og for seg et høyt tall, men trekker man fra de yngste kullene, som ikke har så stort behov for etterutdanning ennå, samt de eldste kullene,

som kanskje ikke er i praksis lenger, blir tallet vesentlig lavere.

– Statistikken viser en del underrapportering av etterutdanningstimer, sett i forhold til reell aktivitet hos den enkelte. Selve timeregistreringen må derfor i størst mulig grad automatiseres og knyttes til selve kursregistreringen, sa NTFs hovedstyremedlem Bernt Vidar Vagle.

Kvinner er flinkere til å rapportere. Kun 18 prosent står med null timer, mens tilsvarende tall for menn er 33 prosent. De som er dårligst med registreringen av etterutdanningstimer, er de årskullene som er utdannet mellom 1971 og 1980.

– Det nye kurstilbudet Tank (Tannlegeforeningens nettbaserte kurs) er dokumenterbar etterutdanning på en enkel måte. Her skal tannlegene få et solid og tilpasset tilbud som skal gjøre det enklere å oppfylle både myndighetenes krav om at vi skal være faglig oppdatert og NTFs obligatoriske etterutdanningskrav. Tank-kursene er tilgjengelige for alle uansett hvor de bor i landet. De er fleksible og medfører ikke praksisfravær eller reiseutgifter, påpekte Vagle.

Det blir lagt merke til at NTF har innført obligatorisk etterutdanning for sine medlemmer. Det synliggjør NTF som en forening som satser tungt på kvalitet og fagutvikling. Dette har vi grunn til å være stolte av. Mange er imidlertid opptatt av hvilke konsekvenser som venter dem som ikke følger opp. Det er ikke nok bare å innføre et obligatorisk system dersom det ikke følges opp med sanksjoner, hevdes det.

Vedtaket fra representantskapet i 2011 innebærer at dette spørsmålet skal utredes videre i løpet av den første femårsperioden, som startet fra 2012. Foreløpig vil NTF heller satse på gulrot enn på pisk.

– Men spørsmålet diskuteres regelmessig, og før status gjøres opp i 2017 må noe mer konkret på plass her, slo Vagle fast.

Morten Rolstad
Kommunikasjonssjef i NTF